

Анықтама

2024 жылдың 16 желтоқсан - Тәуелсіздік күніне орай мектеп кітапханашысы Ж.Байқазакованың ұйымдастыруымен “Тәуелсіздік - тірегім” атты кітап көрмесі өткізілді.

Мақсаты : Ата-бабамыздың тәуелсіздік жолындағы ерлігін үлгі ету, өскелең ұрпақтың бойында патриоттық, Отанға деген сүйіспеншілік сезімін ояту.

<https://www.facebook.com/share/p/1EPpEawigK/>

Мектеп кітапханашысы :

Ж.Байқазакова

№94 орта мектеп

«Ауыздықталмаған тарихшы»

деректі сағат

(Ермұқан Бекмахановтың 110 жылдығына орай)

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

«Ауыздықталмаған тарихшы» деректі сағат

(Ермұқан Бекмахановтың 110 жылдығына орай)

Мақсаты:

- Ермұқан Бекмахановтың өмірі мен шығармашылығын таныстыру;
- Қазақ тарихын зерттеуде Бекмахановтың еңбектерінің маңыздылығын түсіндіру;
- Жастарға тарихшы ғалымның ғылыми мұрасын насихаттап, оның қазақ тарихындағы орны мен рөлін көрсету;
- Ұлттық тарихқа деген қызығушылықты арттыру.

1. Кіріспе сөз:

Құрметті қонақтар, ұстаздар, оқушылар! Бүгін біз қазақ тарихының көрнекті тұлғасы, ғалым, тарихшы Ермұқан Бекмахановтың 110 жылдығына орай «Ауыздықталмаған тарихшы» атты деректі сағатты өткіземіз. Осы шарада біз Бекмахановтың өмірі мен ғылыми мұрасын таныстырып, оның ұлт тарихындағы маңыздылығын ашуға тырысамыз.

Ермұқан Бекмаханов (1915-1983) — қазақтың көрнекті тарихшысы, ғалым, академик. Ол қазақ халқының тарихын зерттеу саласында ерекше орын алған тұлға. Бекмахановтың ғылыми еңбектері Қазақстанның тарихы мен мәдениетіне жаңа көзқарас қалыптастырып, тарихи зерттеулердің бағыттарын кеңейтті.

Өмірі: Ермұқан Бекмаханов 1915 жылы қазіргі Қарағанды облысында дүниеге келген. Қазақтың алғашқы тарихшы ғалымдарының бірі ретінде Кеңес Одағы тұсында еңбек етіп, Қазақстанның тарихы туралы маңызды зерттеулер жүргізген. Алайда оның еңбектері кеңес үкіметінің саясатына сәйкес келмегендіктен, ғалым 1952 жылы «алашордашыл» деген айыппен саяси қуғынға ұшырап, 1958 жылы ғана ақталады.

Ғылыми мұрасы: 1. «Қазақ КСР тарихы» — Бұл еңбек Бекмахановтың басты ғылыми шығармасы болып табылады. Қазақ халқының тарихын кеңес идеологиясына сәйкес зерттегенімен, оның зерттеулері қазақ тарихындағы көптеген мәселелерді жаңа көзқараспен қарастырды.

№94 орта мектеп

«Әдебиеттің алтын тұяғы»

**М.Мағауиннің 85 жылдығына арналған кітап
көрмесі**

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

«Әдебиеттің алтын тұяғы» М.Мағауиннің 85 жылдығына

арналған кітап көрмесі

Мақсаты:

- М. Мағауиннің әдебиеттегі алатын орнын таныстыру;
- Оның шығармашылығын насихаттау және оқушыларды қазақ әдебиетінің көрнекті тұлғаларымен таныстыру;
- Жастарды қазақ әдебиетіне деген қызығушылықты арттыру.

1. Кіріспе сөз:

Құрметті қонақтар, оқушылар және мұғалімдер! Бүгін біз М.Мағауиннің 85 жылдығына орай ұйымдастырылған «Әдебиеттің алтын тұяғы» атты кітап көрмесін ашық деп жариялаймыз. Қазақ әдебиетінің көрнекті тұлғасы, жазушы, ғалым, аудармашы Мұхтар Мағауиннің шығармашылығы туралы қысқаша таныстырып өткіміз келеді.

2. Көрмеге шолу:

М. Мағауиннің шығармашылығы бірнеше жанрды қамтиды: роман, әңгіме, эссе, публицистика және әдеби сын. Оның шығармалары қазақ әдебиетіндегі терең философиялық ойлармен, ұлттық болмыс пен тарихты танытудағы өзекті мәселелермен ерекшеленеді. Көрмеде осы ұлы жазушының ең танымал шығармаларын, оның өмірі мен шығармашылығы туралы мәліметтерді таба аласыздар.

3. Кітаптар туралы түсінік:

1. «Соңғы көш» (роман)

Бұл роман – Мұхтар Мағауиннің ең танымал туындыларының бірі. «Соңғы көш» романы қазақ халқының XX ғасыр басындағы тағдырын, көшпенділердің өмірін, олардың ауыр тұрмысын терең философиялық тұрғыда суреттейді. Кітап қазақ халқының әлеуметтік, тарихи жағдайын жан-жақты ашып көрсетеді.

2. «Қобыз сарыны» (роман)

Бұл шығармадағы басты тақырып – қазақ халқының мәдениеті мен өнерінің тарихы. Мағауин өзінің романдарында ұлттық мұраларды, қазақтың дәстүрлі музыкасы мен әдебиетін бейнелей отырып, ұлттың болмысын, жан-дүниесін терең ашады.

3. «Аласапыран» (роман)

Мағауиннің осы романында революцияның алғашқы кезеңдеріндегі қазақ қоғамының өзгерістері суреттеледі. Ол қазақ халқының қиын замандардағы күрес жолын, күрделі әлеуметтік мәселелерді ашады.

4. «Мұхтар Мағауин және қазақ әдебиеті» (ғылыми мақала)

№94 орта мектеп

«Ибрахим – қасиетті есім»

әдеби портрет

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

«Ибрахим – қасиетті есім» әдеби портрет

Максаты:

1. Қазақ халқының ұлы тұлғаларының бірі – Абай Құнанбайұлының өмірі мен шығармашылығы жайлы білімдерін тереңдету.
2. Абайдың адамгершілік, адалдық, білімге деген сүйіспеншілігін және ұлттық рухты ұлықтау.
3. Оқушылардың өздерін шығармашылық тұрғыдан көрсетуге мүмкіндік беру.
4. Ұлы тұлғаның есімін, оның шығармашылығын насихаттау.

«Ибрахим – қасиетті есім» деген тақырыпта әдеби портрет (10-15 минут)

- Абай Құнанбайұлының туған есімі: Абайдың шын есімі – Ибрахим. Бұл есім оның ақыл-ойы мен рухани мұрасын ашады. Абайдың шығармашылығында адамгершілік, білім мен ізгілік жолы жиі кездеседі, әрі оның ұлылығы – осы рухани және адамгершілік мұраларды қазіргі заманға жеткізуінде жатыр.

Абайдың өміріндегі Ибрахим есімі оның терең діни және философиялық көзқарастарын айқындайды. Ол өз шығармаларында тек қазақ халқының ғана емес, бүкіл адамзаттың адами құндылықтарын, моральдық парасатын көтеруге шақырды.

Ибрахим есімі тек тарихи емес, рухани деңгейде де үлкен мәнге ие. Бұл есім адам баласының моральдық-этикалық өмірін көрсететін символға айналды. Ибрахим ретінде туған ұлы ақын Абай Құнанбайұлы өз шығармашылығында адам болмысының жоғарғы деңгейіне көтерілуі қажет екендігін айтқан, бұл да оның есімінің маңыздылығын арттырады.

Ибрахим есімі ұлттық әдебиетте философиялық және адамгершілік мәселелерді қозғай отырып, өз елінің рухани мұрасын дамытуға зор ықпал етті.

№94 орта мектеп

«Әке – асқар тауым» сайысы

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

«Әке – асқар тауым» сайысы

- Мақсаты:** 1. Әке мен бала арасындағы қатынастың маңыздылығын түсіндіру, әкенің бала өміріндегі рөлін көрсету.
2. Оқушылардың отбасылық құндылықтар мен тәрбиелік мәнге деген көзқарасын қалыптастыру.
3. Әкенің тұлғалық қасиеттерін үлгі етіп, ұрпаққа отбасылық тәрбиені насихаттау.
4. Оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, сөйлеу дағдыларын жетілдіру.

Сайыс үш бөлімнен тұрады.

1. I бөлім: «Әке – асқар тауым»
2. II бөлім: «Әкем менің үлгі тұтар тұлғам»
3. III бөлім: «Әке мен бала арасындағы байланыс»

I бөлім: «Әке – асқар тауым»

Мақсаты: Қатысушылар әке туралы өлеңдер мен мақал-мәтелдер оқып, әке мен бала арасындағы қарым-қатынастың маңызды екенін көрсету.

Жүргізуші:

– Құрметті қонақтар, қатысушылар! Бүгінгі сайысымыздың тақырыбы «Әке – асқар тауым». Әке – әр баланың өміріндегі ең алғашқы ұстазы, қамқоршысы, әрі өмірлік жолдасы. Әкелер – біздің асқар тауымыз, тірегіміз, өмірдегі ең сенімді адамымыз.

– Ал қазір сайысымыздың бірінші бөліміне кірісеміз. Қатысушылар сіздерге «Әке» тақырыбында өлең оқып, мақал-мәтелдер айту тапсырмасы беріледі. Бұл бөлімде сіздер әке туралы өз ойларыңызды айтып, қандай мақал-мәтелдер білетіндеріңізді көрсетесіздер.

II бөлім: «Әке менің үлгі тұтар тұлғам»

Мақсаты: Қатысушылар әкелерінің өмірінен үлгі-өнеге алатын қасиеттерін айтып, оларды жақсы адам ретінде көрсету.

Жүргізуші:

– Енді келесі кезеңде, қатысушылар өз әкелерінің өмірдегі ең маңызды қасиеттері туралы айтып береді. Әке қандай қасиеттерімен сізге үлгі болып келеді? Олардың өмірінде қандай жақсы істер бар екенін айтып берулеріңізді сұраймыз.

Мысал:

– Менің әкем – адал, еңбекқор адам. Ол әрқашан үйде де, жұмыс орнында да жауапкершілікті сезініп, әр жұмысты сапалы орындауға тырысады. Мен оны адалдық пен еңбексүйгіштік үшін үлгі тұтамын.

III бөлім: «Әке мен бала арасындағы байланыс»

Мақсаты: Әке мен бала арасындағы қарым-қатынастың маңызын түсіндіру, өзара түсіністік пен сенімнің ролін көрсету.

Жүргізуші:

– Біздің өмірімізде әке мен бала арасындағы байланыс маңызды орын алады. Әке мен баланың арасындағы қарым-қатынас қалай болу керек? Қалай әке мен бала бір-біріне қолдау көрсете алады? Бұл туралы қатысушыларымыз қысқаша сахналық көрініс көрсетеді.

– Әке мен бала арасындағы жақсы қарым-қатынастың үлгісін сахналаймыз.

(Қатысушылар әке мен бала арасындағы әңгіме немесе оқиға негізінде сахналық көрініс көрсетеді. Мысалы, әкесі баласына өмірлік сабақ беріп, оны дұрыс жолға бағыттайды.)

Қорытынды бөлім:

Жүргізуші:

– Құрметті қатысушылар, бүгінгі сайысымыз өте қызықты және тәрбиелі болды. Әкелеріміздің өмірімізде алатын орны өте ерекше екенін тағы бір рет

№94 орта мектеп

«Мен таңдаған кітаптар»

сынып сағаты

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

«Мен таңдаған кітаптар»

- Мақсаты:**
1. Оқушылардың кітапқа деген қызығушылығын арттыру.
 2. Оқушылардың таңдаған кітаптары арқылы олардың қызығушылықтарын анықтау.
 3. Кітапты оқып, алған әсерлерімен бөлісу арқылы оқырмандардың сөйлеу дағдыларын дамыту.
 4. Оқушылардың шығармашылық ойлауын және жеке пікірін қалыптастыру.

1. Кіріспе бөлімі

2. «Мен таңдаған кітаптар» тақырыбы бойынша әңгіме

3. Кітаптармен таныстыру

4. Қорытынды бөлім

I бөлім: Кіріспе

Жүргізуші:

Құрметті оқушылар, мұғалімдер және қонақтар! Бүгінгі кітапханалық сағатымыздың тақырыбы – «Мен таңдаған кітаптар». Біз әрқайсымыз өмірімізде көп кітап оқимыз, әр кітаптың өз орны, өз әсері бар. Бүгін біз өзіміздің сүйікті кітаптарымызды таныстырып, олардан алған әсерлерімізбен бөлісетін боламыз.

Кітап оқу – адамға көп нәрсе үйретеді: білім береді, ой-өрісті кеңейтеді, қиялды дамытады. Ал сіздер, құрметті оқушылар, бүгін қандай кітаптарды таңдадыңыздар? Сол кітаптардан алған әсерлеріңізді бізбен бөлісуге дайынсыздар ма?

II бөлім: «Мен таңдаған кітаптар» тақырыбы бойынша әңгіме

Жүргізуші:

IV бөлім: Қорытынды

Жүргізуші:

Құрметті оқушылар, бүгін біз түрлі кітаптар туралы әңгімелестік. Кітап бізге өмірлік мәнді сабақтарды үйретеді, жақсы қасиеттер мен білімділікті қалыптастырады. Әрбір оқушы өзінің таңдаған кітабын оқып, өзіне қандай нәрсе үйренгені туралы ойланса, кітап оқудың маңызы арта түседі.

Сонымен, бүгінгі кітапханалық сағатта біз өзіміздің сүйікті кітаптарымызды бөлісіп, олардан алған әсерлерімізбен танысқанына өте қуаныштымыз. Әр кітап оқыған сайын, жаңа білімдер мен қызық дүниелер ашылады, сондықтан кітапты әрдайым өзімізбен бірге алып жүрейік!

Қазіргі таңда кітапты оқу тек білім ғана емес, сонымен бірге рухани байлыққа да айналады. Сондықтан да, әр кітап – біздің жанымызға азық, ойымызға жеміс болып табылады.

Барлық қатысушыларға рахмет, кітап оқуды тоқтатпаңыздар!

Қорытынды:

Бұл кітапханалық сағат оқушыларды кітапқа деген сүйіспеншіліктерін арттырып, өз ойларын, сезімдерін бөлісуге ынталандырады. Әр оқушы өз таңдаған кітабын таныстырып, алған әсерімен бөлісіп, өзара пікір алмасу мүмкіндігіне ие болады.

№94 орта мектеп

«Әжемнің ертегісі» сайысы

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

«Әжемнің ертегісі» сайысы

Мақсаты: 1. Балаларға қазақ халқының дәстүрі мен мәдениетін таныстыру.

2. Ертегілер арқылы балаларға өмірлік білім мен тәрбие беру.

3. Балалардың сөйлеу дағдыларын дамыту, шығармашылық ойлау қабілеттерін арттыру.

4. Балалардың еркін сөйлеу және өнер көрсету дағдыларын дамыту.

Сайыс үш бөлімнен тұрады

I бөлім: «Ертегілер әлемі»

II бөлім: «Ертегі сахнада»

III бөлім: «Қорытынды»

I бөлім: «Ертегілер әлемі»

Мақсаты: Қатысушылар қазақ ертегілерін білуі тиіс, олар ертегілердің кейіпкерлері мен мазмұнын айта білуі қажет.

Жүргізуші сахнада:

– Құрметті қонақтар, балалар! Бүгінгі сайысымыздың тақырыбы – «Әжемнің ертегісі». Сайысымыздың мақсаты – қазақ халқының ертегілерін еске түсіріп, олардың тәрбиелік мәнін ұғыну. Қазақ ертегілерінің әрбірі бізге үлкен өмірлік сабақ береді.

– Ертегі айту – ата-бабаларымыздың аманат еткен тәрбиелік құралы, ал ертегі кейіпкерлері арқылы жақсы мен жаманның ара жігін айыра білуіміз керек.

(Қатысушылардың есімдері мен тандаған ертегілері айтылып, олар кезекпен сахнаға шығып, ертегілерін айтады.)

II бөлім: «Ертегі сахнада»

Мақсаты: Қатысушылар өздері тандаған ертегіні сахналық көрініс арқылы сахналау, ертегінің оқиғасын қимылдар мен сөздер арқылы жеткізу.

Жүргізуші:

– Қазір сайысымыздың екінші кезеңі басталады. Балалар, сіздерге қазақ ертегілерінен біреуін тандап, оның қысқаша мазмұнын сахналық түрде көрсетулеріңіз қажет. Әрбір қатысушы өзінің тандап алған ертегісін сахнада

көрсете отырып, оның тәрбиелік мәнін түсіндіріп, көрерменге жеткізуге тырысады.

(Қатысушылар сахнаға шығып, өздерінің таңдаған ертегілерін сахналық көрініс түрінде көрсетеді. Мысалы, «Алтын балық», «Қуыршақ пен ханзада», «Тазша бала» сияқты ертегілерді сахналауға болады.)

III бөлім: «Қорытынды»

Мақсаты: Сайыс қорытындыларын шығару, қатысушыларға ынталандыру сыйлықтары мен дипломдар беру.

Жүргізуші:

– Құрметті балалар, сайысымыздың үшінші кезеңіне келіп жеттік. Барлығыңыз өте жақсы өнер көрсеттіңіздер! Әрқайсыңыздың ертегіні жеткізу шеберлігіңіз ерекше болды. Сіздер бүгін қазақ халқының бай мұрасын ұлықтап, ертегілердің тәрбиелік мәнін көрсете білдіңіздер.

– Ал енді сайысымыздың жеңімпаздарын жариялаймыз. Барлығыңыз да үлкен жетістіктерге жеттіңіздер. Ертегі айту арқылы біз тек өнерімізді көрсеттік емес, сонымен қатар жақсы мен жаманның, ақиқат пен өтіріктің айырмасын түсінуге көмектесеміз.

(Қатысушылар марапатталып, сыйлықтар мен дипломдар беріледі.)

Жүргізуші:

– Құрметті қатысушылар, сіздерге үлкен рақмет! Біз бүгін ертегілердің тек қиялға емес, сонымен қатар адамгершілікке де үйрететінін көрдік. Әрбір ертегі – өмірдің мәнін түсінуге көмектесетін маңызды құнды мұра. Ертегі арқылы жақсы қасиеттерді бойымызға сіңіріп, өмірімізге жақсы өзгерістер әкелейік.

– Барлық қатысушыларды құттықтаймыз және шығармашылық табыс тілейміз!

Қорытынды

Бұл сайыс арқылы балалар қазақ халқының ертегілері мен олардың тәрбиелік мәнін жақсы түсінеді. Олар өздерінің шығармашылық қабілеттерін көрсете отырып, ұлттық мәдениетімізді сақтап, әрі дамытады. Ертегі айту – балалардың қиялын дамытып, өмірлік маңызды құндылықтарды сіңіруге мүмкіндік береді.

№94 орта мектеп

**« Алапат ұмытылмас
сансыратқан »**

(атты кітап көрмесі)

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

Семей полигоны — Кеңес Одағы кезінде Қазақстанның Шығыс Қазақстан облысында орналасқан, әлемдегі ең ірі ядролық сынақ алаңының бірі. Бұл полигон 1949 жылы ашылып, 1991 жылға дейін жұмыс істеді. Семей полигонында 40 жыл бойы ядролық қарулар сынақтан өткізілді, бұл кезеңде онда 450-ден астам ядролық жарылыстар жасалды.

Семей полигонының тарихы:

1. Құрылуы: Семей полигоны 1949 жылы Кеңес Одағының атом қаруын сынау бағдарламасының бір бөлігі ретінде құрылды. Полигоның таңдалған жері алыс, адам тұрмайтын аймақ болатын. Сол уақытта атом қаруының қауіпсіздігін тексеру мақсатында полигонға ядролық сынақтар өткізу тапсырылған еді.
2. Ядролық сынақтар: Семей полигонында алғаш рет атом бомбасын 1949 жылы 29 тамызда сынаған. Барлығы полигонда 450-ден астам ядролық сынақ ...
3. Экологиялық зиян: Семей полигонының сынақтары үлкен экологиялық зардаптарға алып келді. Жарылыстардың салдарынан радиациялық ластану орын алды, бұл жергілікті тұрғындар мен табиғатқа үлкен зиян келтірді. Көптеген адамдарда сәулелену аурулары пайда болды, өсімдіктер мен жануарлар дүниесіне де зардаптар тигізілді. Полигона жақын жерлерде тұратын халықтың денсаулығына үлкен қауіп төнді.
4. Жабылуы: Семей полигоны 1991 жылы Қазақстан тәуелсіздігін алғаннан кейін жабылды. Бұл Қазақстанның ядролық қарудан бас тарту және қауіпсіз әлем құруға бағытталған қадамдарының бірі болды. Қазақстан Семей полигонын жабу туралы шешім қабылдаған алғашқы елдердің бірі болды.

Семей полигонының зардаптары:

1. Адам денсаулығына әсері: Семей полигонының айналасында тұратын адамдарда түрлі аурулар, әсіресе рак аурулары, қан аурулары және басқа да сәулеленуден туындаған аурулар жиі кездеседі. Полигона жақын тұратын тұрғындар арасында денсаулық жағдайы нашарлаған адамдар саны өте көп.
2. Экологиялық апат: Полигонның радиациялық әсері тек адамзатқа ғана емес, жергілікті экожүйеге де кері әсерін тигізді. Радиоактивті материалдар топырақ пен су көздеріне таралып, өсімдіктер мен жануарларға зақым келтірді.
3. Қоғамдық реакция: Семей полигонының жабылуы қазақ қоғамы мен халықаралық қауымдастық үшін үлкен маңызды оқиға болды. Қазақстанның ядролық қарудан бас тартуы мен Семей полигонын жабуы әлемге өз шешімін көрсетті. Семей полигонның

тұрғындарының тұрмысын, олардың ядролық сынақтардан кейінгі өмірін суреттей отырып, осы оқиғалардың Қазақстан қоғамына әсерін баяндайды.

3. "Арал мен Семейдің трагедиясы" – Шыңғыс Айтматов

Шыңғыс Айтматов Семей полигоны мен Арал теңізінің экологиялық дағдарысын қатар зерттеген. Бұл шығармаларда табиғаттың ұлы апаттарға ұшырауы, адамзаттың табиғатқа жасаған қиянаттары қарастырылады. Айтматовтың шығармаларында экологиялық мәселелер мен оның адам тағдырына әсері маңызды тақырып ретінде көрсетіледі.

4. "Қан кешкен күндер" – Ғалым Қожабеков

Бұл шығармада Семей полигонындағы ядролық сынақтардың әсері мен Қазақстанда болған күрделі тарихи оқиғалар суреттеледі. Қожабековтың шығармасы соғыс жылдарындағы қиын кезеңдер мен ядролық сынақтардың салдарын шынайы түрде бейнелейді. Автордың бас кейіпкерлері полигондағы сынақтардың нәтижесінде қиналған жандар мен олардың ауыртпалықтарын жақсырақ түсінуге көмектеседі.

5. "Көктемнің алғашқы күні" – Болат Қалымбетов

Болат Қалымбетовтің бұл шығармасында Семей полигонындағы сынақтардың әсерінен зардап шеккен адамдардың тағдыры мен экологиялық апаттар сипатталған. Бұл туындыда автор ядролық сынақтар мен олардың адамдар мен қоршаған ортаға тигізген әсері туралы толғанады.

6. "Семейдегі сәуле" – Нұрбек Оразбеков

Бұл кітапта Семей полигонындағы сынақтардың әсерін, ядролық жарылыстардың салдарынан зардап шеккен адамдар мен олардың қоршаған ортасына тигізген зардабын ашып көрсетеді. Нұрбек Оразбеков шығармасында адамдардың тағдыры мен қоғамның бұл мәселеге деген қарым-қатынасын терең талдайды.

Қорытынды:

Семей полигонына арналған шығармалар Қазақстанның және әлемнің ядролық қарудан бас тартуға, экологиялық және адам құқықтарын қорғауға деген күш-жігерін арттырған маңызды әдеби жұмыстар болып табылады. Бұл шығармалар Семей полигонының тарихын, оның адамзатқа және қоршаған ортаға тигізген зиянын ашып көрсетеді, сонымен қатар ядролық сынақтардың қасіретін паш етеді. Әдебиет осы мәселеге қоғам назарын аудартып, маңызды мәселелерді көтеруге көмектеседі.

№94 орта мектеп

« Қыз –Жібек операсына- 90 жыл »

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

Көрменің мақсаты - «Қыз-Жібек» операсын ұлықтап, оны жаңа ұрпаққа таныстырып, ұлттық өнеріміздің бай мұрасын сақтау болып табылады.

1. «Қыз-Жібек» операсының маңызын насихаттау: Операның қазақ мәдениеті мен өнеріндегі орны мен рөлін көрсету. Қазақ музыкасының алтын қорына қосылған бұл шығарманың өнер тарихындағы мәнін атап өту.
2. Жастарға ұлттық өнерді таныту: Опера арқылы жастарға ұлттық мәдениеттің байлығын таныту және ұлы шығармалардың маңызын түсіндіру. Әсіресе, операның көркемдігі мен терең философиялық мазмұнын көрсету.
3. Қазақ музыкасын кеңінен таныстыру: Қазақ музыкалық өнерінің әлемдік деңгейдегі шығармаларын көрсету арқылы ұлттық өнерді мақтаныш ету және өнердің жоғары деңгейде дамып келе жатқандығын көрсету.
4. Өнер сүйер қауымға тарихи мұраны сақтау: «Қыз-Жібек» операсын ұлы өнер туындысы ретінде сақтау мен оны болашақ ұрпаққа жеткізу мақсатында көрме өткізу.
5. Қазақ ұлттық музыкалық театрының тарихын зерттеу: Операның сахнада қойылуы мен оның қазақ театрының дамуындағы маңызды кезеңдеріне тоқталу, ұлттық операның тарихи мұрасына ерекше көңіл бөлу.

№94 орта мектеп

« Отты жылдар жаңғырығы »

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

« Отты жылдар жаңғырығы » атты танымдық кеші

Мақсаты: Ауған соғысы ардагерлерінің ерліктерін қадірлеп, олардың қайсарлығын құрметтеу.

Жастар арасында патриотизмді насихаттау, Отан үшін күрескен жауынгерлердің ерліктерін үлгі ету.

Ауған соғысының тарихын түсіну, оның салдарын және зардаптарын білу.

Ардагерлерге көрсетілетін құрмет пен мейірімнің маңыздылығын түсіндіру.

Жүргізуші:

- Ауған соғысы ардагерлеріне құрмет көрсетіп, олардың ерліктері туралы қысқаша баяндайды.

- Мұғалімдер мен оқушыларды шараның мақсаты мен маңызымен таныстырады.

Бүгін біз Ауған соғысы ардагерлерінің алдында бас иіп, олардың ерлігін атап өту үшін жиналып отырмыз. Бұл – біздің Отанға қызмет ету жолында қандай қиындықтар болса да, Отанды қорғауға аттанған батырларымызға деген құрметіміз. Олар өзінің патриоттығы мен адамгершілігі арқылы баршамызға үлгі болып табылады.»

Сұрақ-жауап бөлімі:

1. Ауған соғысы қашан басталып, қашан аяқталды?

- Жауап: 1979 жылы 25 желтоқсанда басталып, 1989 жылы 15 ақпанда аяқталды.

2. Ауған соғысына қатысқан Қазақстан азаматтары қанша адамды құрады?

- Жауап: Ауған соғысына 22 мыңнан астам қазақстандық қатысты.

3. Ауған соғысының басты себебі не болды?

- Жауап: Кеңес Одағының Ауғанстандағы коммунистік үкіметті қолдау үшін әскери күштерін енгізуі, жергілікті тұрғындардың қарсыласуы және азаматтық...

«Ерлік пен жауынгерлік рух» туралы нақыл сөздер:

Құрметті ардагерлер мен жастар, біз бүгін осы шара арқылы ерліктің қадірін ұғынып, келешек ұрпаққа патриотизмді қалыптастыруды мақсат етіп отырмыз. Міне, ерлікті бағалау үшін белгілі тұлғалардың айтқан нақыл сөздері:

1. «Ерлік – жанқиярлық емес, батылдық пен Отанға деген шексіз сүйіспеншілік.» – Ұлы ақын Абай Құнанбаев.

2. «Ерліктің көрінісі - тыныштықты сақтау, соғыстың азабын көру, бірақ ешқашан басымдықтан айырылмау.» – Махмуд Қашқари.

3. «Ерлік – тек соғыста емес, күнделікті өмірде де көрінетін қасиет.» – Нельсон Мандела.

4. «Отан үшін қан төккендер ұмытылмайды, олардың ерлігі мәңгі ел есінде сақталады.» – Төле би.

«Ардагерлер – шынайы патриотизмнің үлгісі, олар Отан үшін өз өмірін қиды, ал біз олардың ерліктерін ұмытпауымыз керек.» – Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев.

5. Ауған соғысы ардагерлеріне арнап бейнеролик көрсету:

- «Ауған соғысы ардагерлері» атты бейнеролик көрсету арқылы сол кездегі қиыншылықтар мен батырлардың ерліктерін көрсету.

Ауған соғысына қатысқан белгілі ардагерлер:

1. Рамазан Есіркепов

- Өмір жолы: Рамазан Есіркепов Ауған соғысына қатысқан белгілі ардагерлердің бірі. Ол өзінің әскери борышын Ауғанстанда 1980-1982 жылдар аралығында атқарған. Қайсарлығы мен ерлігі үшін көптеген наградалармен марапатталды. Соғыстың ауыр жылдары Есіркепов жергілікті тұрғындарға көмек көрсету, олардың арасында бейбітшілік орнату ісіне де атсалысқан.

- Наградалары: Кеңес Одағының ордендері мен медальдары, оның ішінде «Жауынгерлік ерлігі үшін» медалі.

2. Нұрлан Кенжеев

- Өмір жолы: Нұрлан Кенжеев 1982 жылы Ауғанстанда Кеңес әскерінің құрамында әскери міндетін орындап, бірнеше маңызды шайқастарға қатысты. Оның ерлігі мен әскери дағдылары жоғары бағаланды. Соғыстан кейін Нұрлан Кенжеев әскери қызметтен шыққан соң түрлі қоғамдық қызметтерде белсенділік танытты.

- Наградалары: Соғыс ордендері мен медальдар, соның ішінде «Ауған соғысы ардагері» медалі.

3. Қабылбек Кенжебаев

- Өмір жолы: Қабылбек Кенжебаев – Ауған соғысына қатысқан қазақстандық ардагер. Ол 1981-1983 жылдары Ауғанстанда әскери қызметте болды. Қабылбек Кенжебаевтың айтуынша, соғыс уақытында көптеген қиыншылықтар мен қиын таңдаулар болды, бірақ ол әрқашан өзінің елінің, халқының мүддесін қорғауды басты мақсат еткен.

- Наградалары: Ауған соғысы ардагерлеріне арналған ордендер мен медальдар.

№94 орта мектеп

« Философ және ойшыл »

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

"Философ және ойшыл" – Абай күні

Мақсаты:

1. Абай Құнанбайұлының философиялық мұрасын, оның адамзаттық және ұлттық құндылықтар жөніндегі көзқарастарын тереңінен түсіндіру.
2. Оқушыларға Абайдың қара сөздері мен өлеңдеріндегі терең философиясын жеткізу.
3. Ұлы ақынның рухани мұрасын ұрпақтан-ұрпаққа насихаттау, қазақ әдебиеті мен мәдениетінің мәнін түсіндіру.
4. Оқушыларды қазақтың ұлы ойшылы Абайдың шығармашылығын оқуға, ойлануға және шығармашылық тұрғыда пайымдауға ынталандыру.

1. Кештің ашылуы (5 минут):

- Абайды тек ақын емес, қазақтың ұлы философы, ойшылы ретінде таныстыру. Оның шығармашылығын адамгершілік, білім, философия мен қоғамдық тұрмысқа қатысты терең пайымдаулары арқылы анықтау.

Абай қазақ халқын тек ақындық шығармаларымен ғана емес, адамзатқа ортақ құндылықтарды дәріптеген философиялық пайымдарымен де тәрбиеледі. Ол «Адамдық борышын — адам болу» деген ойды үнемі насихаттады. Оның философиялық ойлары қазіргі кезде де өзекті болып қалуда, өйткені Абайдың адамгершілік, білім, еңбек, рухани ізденістерге қатысты идеялары бүгінгі қоғам үшін де өте маңызды.

Абай Құнанбайұлы — қазақ әдебиетінің ғана емес, дүниежүзілік философияның да ұлы тұлғасы. Оның философиялық көзқарастары халықтың рухани дүниесін байытты, сондай-ақ қазақ қоғамының қоғамдық және мәдени өміріне өзгеріс енгізді. Абайдың шығармалары мен философиясы әрбір адамға өмірдің мәнін түсінуге, өз жолын табуға көмектеседі. Ол тек ақын емес, ұлы ойшыл, қоғам қайраткері, әділеттіліктің жақтаушысы ретінде қазақ халқының рухани мұрасында мәңгі қалатын тұлға болып табылады.

№94 орта мектеп

« Қазақ әдебиетінің шебері »

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

Әдеби сағат: "Қазақ әдебиетінің шебері"

Мақсаты:

- Абай Құнанбайұлының өмірі мен шығармашылығын таныстыру.
- Ақынның қазақ әдебиетіне қосқан үлесі мен философиялық мұраларын терең түсіндіру.
- Абайдың өлеңдері мен қара сөздері арқылы оқушыларға адамгершілік, білім, еңбек, ұлттық рух туралы ой салу.
- Оқушылардың әдебиетке деген қызығушылығын арттыру және Абайдың шығармашылығына қызықтыру.

1. Кіріспе бөлім (3 минут):

Әдеби сағаттың басталуы. Оқушыларды таныстыру. Ақын Абай Құнанбайұлының өмірі мен шығармашылығына қысқаша шолу жасау.

Абай Құнанбайұлы — қазақ әдебиетінің ең ұлы тұлғаларының бірі, әрі оның классикалық әдебиетінің негізін қалаушы. Оның шығармашылығы қазақ халқының рухани мәдениетінде ерекше орын алады. Абай тек ақын ғана емес, сонымен қатар философ, ойшыл, қоғам қайраткері ретінде қазақ әдебиетіне үлкен із қалдырды. Ол қазақтың рухани өміріне жаңалық енгізіп, әдебиеттің жаңа бағыттарын, терең мазмұнды шығармашылықты алға тартты. Абайдың шығармалары қазақ әдебиетінің шебері ретінде оның әдебиетке енгізген жаңалықтары мен терең ойлары арқылы ерекшеленеді.

Абайдың қазақ әдебиетіндегі орны

Абай — қазақ әдебиетіндегі классикалық кезеңнің ұлы өкілі. Ол қазақ халқының әдет-ғұрпын, қоғамдағы әділетсіздікті, адамдардың адамгершілік құндылықтарын өлеңдерінде және қара сөздерінде терең талдай отырып, ұлттық әдебиетті жаңа биікке көтерді. Абайдың шығармашылығының негізгі мақсаты — қоғамды тәрбиелеу және халықтың сана-сезімін ояту болды. Ол халықты білім мен ғылымға шақырды, адамгершілік қасиеттерді сақтауға, жастарды дұрыс жолға бағыттауға талпынды.

Абайдың ақындық шеберлігі

Абайдың ақындық шеберлігі — оның әдебиетке енгізген жаңалықтары мен терең философиялық ойлары арқылы көрінеді. Оның өлеңдерінде адамның ішкі дүниесі, адамгершілік, білім, әлеуметтік әділетсіздік мәселелері жан-

Абайдың туған жері: Абай Құнанбайұлы 1845 жылы Семей өңіріндегі Шыңғыс тауында дүниеге келген.

- Оның білім алған жолы: Абайдың шығармашылық жолы оқуға деген талпынысынан басталған. Ол Түркістандағы медреседе білім алып, орыс және шығыс әдебиеттерін зерттеген.

- Абайдың ақындық жолы: Абай өзінің өлеңдерінде қоғамды түзетуге, адамдарды білім мен адамгершілікке шақыруға тырысты. Оның шығармаларында ұлттың болашағы мен тәрбиесі маңызды орын алады.

- Абайдың философиялық мұрасы: Абай тек ақын ғана емес, ойшыл, философ ретінде де өз қалдырған ізін қалдырды. Оның қара сөздері — қазақ философиясының алтын қорына қосылған асыл қазына.

2. Абайдың әндері мен өлеңдері (5 минут):

Абайдың әндерінен бірнеше үзінді тыңдату (мысалы, "Қыс" немесе "Айттым сәлем, Қаламқас"). Оның өлеңдері мен әндерінің мазмұны мен мағынасына тоқталып өту. Абайдың өлеңдері қазақтың классикалық ән өнеріне де үлкен ықпал еткенін атап өту.

Абай Құнанбайұлының шығармашылығында оның өлеңдері мен әндерінің маңызы ерекше. Әсіресе, оның "Қыс" және "Айттым сәлем, Қаламқас" өлеңдері мен әндері қазақ әдебиеті мен музыкасының алтын қорына қосылған асыл мұра болып табылады. Бұл шығармаларда Абайдың өз заманындағы табиғаттың көріністерін, адамдар арасындағы сезімдер мен қарым-қатынастарды қалай суреттегені анық көрінеді.

1. "Қыс" (өлең)

Абайдың «Қыс» өлеңі табиғаттың қатал қыстың суреттерін бейнелейді. Бұл өлеңде ақын қыс мезгілінің әр түрлі көріністерін аша отырып, оның адамдарға әсерін көрсетеді. Мұнда Абай табиғаттың қиын кезеңдерін суреттей отырып, адам өмірінің өткінші екендігін, оның уақыт өте өзгеретіндігін айтады.

Өлеңнің мазмұны мен мағынасы:

Абай қыс мезгілінің қаталдығын, аяздың қыспағын, желдің соққанын суреттейді. «Қыс» өлеңі табиғаттың өмірге әсерін, адамның сезімдері мен күй-жайларын бейнелейді. Сонымен қатар, өлеңде табиғаттың әрбір кезеңінің адам өмірінде қандай орын алатыны туралы терең ойлар айтылады. Ақын қыс кезінде барлық тіршілікке ауыртпалықтың келетінін атап өтіп, оның

символикалық мағынасында адам өмірінің қиындықтары мен қайшылықтары көрініс табады.

«Қыс келер, аяз болады,

Табиғат тосып, тұр үсіп...»

Абай қыстың суретін суреттеу арқылы адам өмірінің қиын кездеріне дайын болу керек деген ойды білдіреді. Осылайша, ол табиғат пен адамның арасындағы байланыс пен байланыстарды ашады.

2. "Айттым сәлем, Қаламқас" (өлең әрі ән)

Абайдың «Айттым сәлем, Қаламқас» өлеңі — қазақтың ән өнерінде ерекше орын алатын шығармалардың бірі. Бұл өлеңде акын ғашықтық сезімін, сүйіспеншілікті, адам жүрегінің нәзіктігі мен тереңдігін білдіреді. Абай бұл өлеңінде өзінің сүйікті әйеліне деген сезімін білдіреді, бірақ бұл тек жеке сезім емес, ол жалпы адамгершілік пен таза махаббат туралы ұлы ойды білдіреді. «Қаламқас» — Абайдың сүйіктісі, осы өлең арқылы ол махаббаттың құдіретін, адамның сезім әлемін сипаттаған.

«Айттым сәлем, Қаламқас» өлеңінде Абай өз сүйіктісіне деген махаббатты, оған деген құрметі мен сезімін жеткізеді. Бұл өлеңде сүйіспеншілік сезімі тек сыртқы әдемілікпен шектелмейді, ол адам жанының тазалығы мен ұяттығына қатысты терең ойларға негізделген. Акын тек махаббатты емес, сонымен қатар адамгершілік қасиеттер мен адалдықты дәріптейді.

«Айттым сәлем, Қаламқас,

Сен де тыңда, сәлемді!»

Бұл жолдарда Абай сүйіктісіне деген құрметін білдіріп, оның да осы сәлемді қабылдауының маңызды екенін айтады. Бұл жерде сүйіспеншілік ғана емес, екі адамның бір-біріне деген құрметі мен адалдығы да көрінеді.

Абайдың «Қыс» өлеңі мен «Айттым сәлем, Қаламқас» әнінің мазмұны мен мағынасы әртүрлі болғанымен, екеуінде де терең адамгершілік ойлар, табиғаттың адам өміріне әсері, махаббаттың тазалығы мен шынайылығы

Абайдың шығармашылығының терең мәні мен маңызын түсінуге көмектеседі және оның философиялық көзқарастары мен адамгершілік құндылықтарын насихаттауға бағытталған.

Қорытынды (2 минут):

Абай Құнанбайұлының өмірі мен шығармашылығы туралы қысқаша қорытынды жасалды.

«Абай біздің тарихымыздағы ең үлкен ақын ғана емес, сонымен қатар ойшыл, философ болып қала береді. Оның шығармалары әрқашан да біздің рухани мұрамыздың, мәдениетіміздің айнасы болып табылады. Біз Абайдың ұлы мұрасын терең зерттеп, оны өз өмірімізде пайдалануымыз керек.»

№94 орта мектеп

«Классикалық қазақ әдебиеті»

Дауыстап оқу

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

Дауыстап оқу: "Классикалық қазақ әдебиеті"

Мақсаты:

1. Оқушыларды қазақ әдебиетінің классикалық шығармаларының терең мағынасымен таныстыру.
2. Классикалық қазақ әдебиетінің ұлы тұлғаларын және олардың шығармаларын кеңінен насихаттау.
3. Оқушылардың қазақ әдебиетіне деген қызығушылығын арттыру және оларды әдебиет әлеміне тереңірек үңілуге ынталандыру.
4. Қазақ әдебиетінің тарихы мен қалыптасу жолдарын түсіндіре отырып, оның ұлттық мәдениетіміздегі маңызын ашу.

1. Кештің ашылуы – Кіріспе сөз (5 минут)

Абай Құнанбайұлы — классикалық қазақ әдебиетінің жарық жұлдызы

Абай Құнанбайұлы — қазақ классикалық әдебиетінің негізін қалаушы, ұлы ақын және философ. Абайдың шығармалары халықтың әлеуметтік және рухани жағдайына терең үңіліп, қоғамның әділетсіздігі мен надандығын әшкерелейді. Оның өлеңдерінде адамның ішкі дүниесі, оқу мен білім, адамгершілік пен ізгілік мәселелері басты орын алады. Абай қазақ әдебиетінде алғашқылардың бірі болып философиялық ойларды өлеңдерінде жүйелі түрде көрсетті.

Абайдың шығармаларынан бірнеше маңызды идеялар көрініс табады:

- Білім мен ғылымның маңызы;
- Надандықты сынау;
- Қоғамдағы әділетсіздікке қарсы күрес;
- Адамгершілік, ізгілік пен қайырымдылық.

Абайдың қазақтың рухани, моральдық жетілуі үшін жазған өлеңдері мен қара сөздері бүгінгі күнге дейін өз маңызын жоғалтқан емес.

Бұл жолдарда ақын өзінің сүйіктісінің әсемдігін, оның жан дүниесіндегі сұлулықты айтады. Ол сүйіктісінің әрбір қозғалысынан әсер алады.

5. «Желсіз түнде жарық ай»

Өлеңнің мағынасы:

Бұл өлеңде Абай тыныштық пен әділеттілікті, ішкі әлем мен сыртқы әлемнің үйлесімділігін сипаттайды. Ол табиғат пен адам болмысы арасындағы байланысты, адамға жан дүниесіндегі жарықтың маңыздылығын түсіндіреді. Ақын жарықтың символикасын қолдана отырып, адамның шынайы болмысы мен ішкі тазалығын сипаттайды.

Негізгі ой:

«Желсіз түнде жарық ай,

Сәулесі суда дірілдейді».

Бұл жолдарда Абай табиғаттың әдемілігін, оның тыныштығын, жан дүниесінің тазалығын айтып отыр. Сонымен қатар, бұл бейнелі сөздер адамның ішкі тыныштығы мен үйлесімінің символы болып табылады.

Абайдың өлеңдерінде адамның рухани және адамгершілік дамуы, білім мен еңбекке деген құрмет, қоғамдағы әділетсіздікті жою, табиғатпен үйлесімде өмір сүру сияқты маңызды құндылықтар бар. Әр өлеңінде ақын адамның ішкі әлемін терең талдайды және оның қоғамда дұрыс орын табуы үшін не істеу керектігін көрсетеді.

Қорытынды сөз (5 минут)

Қатысушыларға қазақ әдебиетінің классикалық шығармаларын оқу арқылы олардың рухани, адамгершілік және эстетикалық құндылықтарын қалай ұғынуға болатыны туралы қорытынды жасалады. Сонымен қатар, кітапты жиі оқудың маңызы және әдебиеттің қоғамдағы рөлі туралы әңгіме жүргізіледі.

№94 орта мектеп

**«Ұлы ақындардың өлеңдерінде
және асыл адамның жүрегінде»
Поэзия кеші**

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

«Ұлы ақындардың өлеңдерінде және асыл адамның жүрегінде»

Мақсаты:

1. Ұлы ақындардың шығармашылығын терең таныстыра отырып, олардың адамгершілік, ізгілік, адалдық туралы ойларын насихаттау.
2. Ақындардың поэзиясындағы мәнді дүниелерді ашып, жастардың бойында ұлтжандылық, адамгершілік, қоғамға деген жауапкершілік сезімдерін қалыптастыру.
3. Оқушылардың поэзияға, әдебиетке деген қызығушылығын арттыру.
4. Шығармашылық қабілеттерін дамыту, сөз өнерін бағалай білуге тәрбиелеу.

1. Кештің ашылуы – Кіріспе сөз (5 минут)

- Іс-шараны ұйымдастырушы (кітапханашы, ұстаз немесе мектеп басшысы) ашып, кештің тақырыбын таныстырады. Қатысушыларға «Ұлы ақындардың өлеңдерінде және асыл адамның жүрегінде» деген тақырыптың мәні мен маңызын түсіндіреді. Ақындар тек сөз шеберлері ғана емес, олардың өлеңдері арқылы адамзаттың ең ізгі қасиеттері, өмірдің мәні туралы ойлар айтылады.

1. Ұлы ақындардың өлеңдерінде:

Ұлы ақындардың өлеңдерінде әрдайым адамгершілік, ізгілік, әділдік, махаббат, қоғам мен адамның арасындағы қарым-қатынастар сияқты маңызды тақырыптар көтерілген. Абай, Шәкәрім, Мағжан, Ілияс, т.б. ақындардың шығармашылығында бұл құндылықтар басым. Олар өз өлеңдерінде адамзаттың рухани әлемін, оның ішкі даулары мен жан дүниесін терең суреттейді.

- Абай Құнанбайұлы өз өлеңдерінде адамның өміріндегі мақсатты іздеуді, білім мен ақылдың маңыздылығын, ұлттың болашағы үшін еңбек ету керектігін айтады. Абайдың өлеңдеріндегі ойлары терең философиялық

№94 орта мектеп

**Ескендір Хасанғалиевтың
85 жылдығына арналған «Атамекен әні»
шығу тарихы**

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

Е. Хасанғалиевтің 85 жылдығына орай "Атамекен"

әнінің тарихы

Мақсаты:

- Е. Хасанғалиевтің шығармашылығын және оның "Атамекен" әнінің тарихын таныстыру;
- Қазақстанның ұлттық рухын, патриоттық сезімін көтеретін әннің маңызын көрсету;
- Жастарға әннің мазмұны мен тарихы арқылы отаншылдық тәрбие беру.

«Атамекен» әнінің тарихы:

Е. Хасанғалиев – қазақтың танымал композиторы, әнші, музыка зерттеушісі. Оның шығармашылығы қазақ халқының рухани байлығының ажырамас бөлігіне айналған. Е. Хасанғалиевтің ең танымал шығармаларының бірі – «Атамекен» әні. "Атамекен" әні алғаш 1986 жылы жарық көрген. Бұл ән қазақ халқының тәуелсіздік үшін күресі мен туған жерге деген сүйіспеншілікті, мақтанышты сезімдерін бейнелейді. Әннің сөзін жазған авторы – ақын Марат Ахметов, ал музыкалық өңдеуін Е. Хасанғалиев өзі жасаған. Әннің негізгі тақырыбы – туған жерге, ата-анаға, Отанына деген адалдық пен махаббат.

Әннің мазмұны:

"Атамекен" әні – ұлттық мақтаныш пен туған жерге деген терең құрметтің әні. Әннің сөзінде адамзаттың ең биік құндылықтары – отаншылдық, елге деген сүйіспеншілік, өз жеріне деген шексіз тағзым шертілген. Ол өзінің туған жерінің тыныштығы мен байлығы, халқының бірлігі мен ынтымағын дәріптейді. Әннің әсерлі әуені мен қуатты сөзі адамдардың жүрегінде туған жерге деген сүйіспеншілік сезімін оятып, патриоттық тәрбие береді.

«Атамекен» әнінің негізгі идеялары мен мәні:

1. Туған жерге деген сүйіспеншілік: Әнде адамның туған жерін, оның табиғатын, қасиетті жерін қалай сүю керектігі жайлы айтылады. Бұл қазақ халқының ұлттық болмысын сипаттайды.
2. Патриотизм: Ән Отанға деген құрмет пен патриоттық сезімге негізделген. Туған елге қызмет ету, оның дәстүрлері мен мәдениетін қадірлеу басты мақсат болып табылады.

3. Халық бірлігі: Әнде халықтың өз жерінде біртұтас болу қажеттілігі мен халықтың болашағы үшін күресу туралы ойлар айтылады.

Сұрақ-жауап бөлімі:

1. Сұрақ: "Атамекен" әнінің авторы кім?

- Жауап: Әннің сөзін жазған – ақын Марат Ахметов, ал музыкасын жазған – композитор Е. Хасанғалиев.

2. Сұрақ: "Атамекен" әні қай жылы жарық көрді?

- Жауап: "Атамекен" әні 1986 жылы жарық көрді.

3. Сұрақ: "Атамекен" әнінің тақырыбы қандай?

Е.Хасанғалиевтің өмірі қысқаша ,еңбектері

Әннің тақырыбы – туған жерге деген сүйіспеншілік, Отанға қызмет ету және патриотизм.

4. Сұрақ: Әннің мәтіні бойынша қандай құндылықтар айтылады?

- Жауап: Әнде туған жерге деген махаббат, бірлік, Отанға деген адалдық, халқымыздың ынтымақтастығы айтылады.

5. Сұрақ: Әннің авторы, композиторы Е. Хасанғалиевтің шығармашылығындағы "Атамекен" әнінің орны қандай?

- Жауап: "Атамекен" әні Е. Хасанғалиевтің ең танымал шығармаларының бірі болып табылады, ол қазақ халқының патриоттық сезімдерін терең түсінуге мүмкіндік береді.

Қорытынды:

"Атамекен" әні – қазақ халқының ұлттық мұрасы, туған жерге деген сүйіспеншілікті ұрпақтан ұрпаққа жеткізіп, халықтың бірлігін нығайтуға арналған маңызды шығарма. Е. Хасанғалиевтің осы әні арқылы халықтың тарихы мен мәдениеті мәңгілік сақталады. Бұл ән жастардың бойында отаншылдық сезімді оятып, Қазақстанның тәуелсіздігі мен ұлттық құндылықтарды ұлықтауға септігін тигізеді.

Ермұхан Хасанғалиев (1935-2021) — қазақтың белгілі әншісі, композиторы, қоғам қайраткері, әрі мәдениет саласындағы көрнекті тұлға. Ол өз шығармашылығында қазақтың халық әндерін жаңғыртып, қазақ музыкасының дамуына зор үлес қосты.

Өмірі:

Ермұхан Хасанғалиев 1935 жылы Алматы облысында дүниеге келген. Жасынан өнерге қызығып, музыкалық білім алу үшін Алматыға келген ол, Қазақ мемлекеттік консерваториясын бітірген. Хасанғалиев өз өмірін негізінен әншілік пен композиторлық қызметке арнаған.

Ермұхан Хасанғалиевтің дауысы халық арасында кең танылып, оның шығармалары қазақ халқының мәдени мұрасы ретінде бағаланады. Ол көптеген танымал әндерді жазып, орындаушы ретінде үлкен мәртебеге ие болды.

Еңбектері мен шығармашылығы:

1. «Қаудыр-қу» (1972) – Ермұхан Хасанғалиевтің алғашқы шығармаларының бірі, мұнда қазақтың дәстүрлі музыкасының элементтері бар.

2. «Атамекен» — Әншінің ең танымал шығармаларының бірі. Бұл ән патриоттық тақырыпта жазылып, халық арасында кең танылған.

3. «Алтайым» — Бұл әнде туған жерге деген сүйіспеншілік және ұлттық патриотизмге үндейтін ойлар бар.

4. «Жеңіс күні» — Соғыстағы ерлікті ұлықтау мақсатында жазылған және соғыс ардагерлеріне арналып орындалған ән.

«Туған жер» — Бұл әнде туған жерге деген шексіз махаббат пен құрмет сезімі бейнеленген.

Хасанғалиевтің шығармашылығы қазақтың дәстүрлі музыкасын жаңаша нұсқада жанғыртты. Сонымен қатар, ол Қазақстанның мәдени дамуында үлкен із қалдырды, бірнеше жылдар бойы Қазақ радиосы мен телевизиясында әнші әрі композитор ретінде қызмет етті.

Ермұхан Хасанғалиевтің шығармашылығында туған жерге деген махаббат, ұлттық рухты көтеру және патриоттық сезімдерді бейнелейтін әндер көп. Ол Қазақстанның мәдениетіне қосқан үлесі үшін көптеген марапаттарға ие болған.

№94 орта мектеп

«Абайды оқы, таңырқа »

Поэзия кеші

«Жанқожа батыр »ауылы

2024-2025 оқу жылы

"Абайды оқы, таңырқа!"

Максаты:

1. Абай Құнанбайұлының өлеңдері мен қара сөздерін насихаттау, оның поэзиясының терең мәнін түсіндіру.
2. Оқушыларды қазақ әдебиетінің ұлы тұлғаларына деген құрметке тәрбиелеу.
3. Абайдың шығармашылығы арқылы оқушылардың рухани дүниесін байыту, шығармашылық қабілеттерін дамыту.
4. Абайдың адамгершілік, әділеттілік, білім мен еңбек туралы ойларын насихаттау.

Абай туралы қысқаша мәлімет (5 минут)

Абай Құнанбайұлының өмірі мен шығармашылығы туралы баяндама. Оқушыларға Абайдың қысқаша өмірбаяны, оның қазақ халқының мәдениеті мен рухани әлеміндегі рөлі туралы айтылады. Абайдың «Қазақ» ұғымын, оның ұлттық рухын көтерудегі үлесін айтып өту маңызды.

Абай Құнанбайұлының қысқаша өмірбаяны:

Абай Құнанбайұлы (1845–1904) – ұлы қазақ ақыны, ойшыл, философ, аудармашы және қоғам қайраткері. Ол қазіргі Шығыс Қазақстан облысының Семей өңірінде, Құнанбай ауылында дүниеге келген. Абай қазақ әдебиетінің көрнекті тұлғасы болып саналады, әрі оның шығармалары халықтың рухани әлемін кеңейтіп, қазақ әдебиетінің дамуында маңызды орын алады.

Абай Құнанбайұлының ата-анасы – Құнанбай мен Ұлжан. Абайдың балалық шағы әрі қуанышты, әрі қиыншылықтарға толы болды. Ата-анасы Абайға білім беру үшін үлкен күш жұмсады. Абайды алдымен ауыл молдасынан оқытты, кейін Семейдегі медреседе білім алды. Ол араб, парсы және орыс тілдерін меңгеріп, көп жанрлы шығармашылықпен айналысты.

Абай өмірінің соңына дейін білім мен өнерге, әділдік пен адамгершілікке баулыды, қазақ қоғамында надандық пен дүниеқоңыздыққа қарсы шықты. Оның шығармаларының басым бөлігі адамзаттың адамгершілік, білім, ақыл, терең ой сынды мәселелерін қозғайды. Абайдың өмірі мен шығармашылығы қазақ халқының рухани мұрасында ерекше орын алады, оның өлеңдері мен қара сөздері қазақ халқының ұлттық мәдениетінің бір бөлшегі болып табылады.

«Тіл гүмыры -ұлт гүмыры »

Кітапханашы: Ж.Байбегасова

2024-2025 жыл

“Бекітемін ” : *А. Тулебаева* А. Тулебаева

5-қыркүйек Тілдер күніне орай «Тіл ғұмыры -ұлт ғұмыры »

атты көрме

5-қыркүйек Қазақстан Республикасы халықтарының тілдері мерекесіне орай мемлекеттік тілдің қолданыс аясын кеңейту, мәртебесі мен маңызын кеңінен насихаттау мақсатында:

«Тіл ғұмыры -ұлт ғұмыры » тақырыбында оқырмандарға көрме ұйымдастырылды. Аталмыш көрмеге кітапхана қорындағы тіл тақырына қатысты кітаптар ,газет-журналдар беттеріндегі Ахмет Байтұрсыновтың өмірбаяны, шығармаларына шолу, көрмесі ұйымдастырылды мәліметтер ұсынылып, библиографиялық шолу жасалды

Мақсаты: Оқушыларға ана тілін білудің маңызы жайлы айту, ана тілін үйрету

Ақын өмірі мен шығармаларын таныстыру 5 қыркүйек Қазақстан

«Тіл ғұмыры -ұлт ғұмыры »

Тіл қай ұлтта, қай елде болса да қастерлі, құдыретті!

5-қыркүйек Қазақстан Республикасы халықтарының тілдері мерекесіне орай мемлекеттік тілдің қолданыс аясын кеңейту, мәртебесі мен маңызын кеңінен насихаттау мақсатында:

«Тіл ғұмыры -ұлт ғұмыры » тақырыбында оқырмандарға көрме ұйымдастырылды. Аталмыш көрмеге кітапхана қорындағы тіл тақырына қатысты кітаптар ,газет-журналдар беттеріндегі мәліметтер ұсынылып, библиографиялық шолу жасалды

Өмірбаяны

Арғын тайпасының Шақшақ руынан шыққан. Атасы Шошақ оның немересі Ахмет өмірге келгенде ауыл ақсақалдарынан бата алып, азан шақырып атын қойған. Әкесінің інісі Ерғазы Ахметті Торғайдағы 2 сыныптық орыс-қазақ мектебіне береді. Оны 1891 жылы бітіріп, Орынбордағы 4 жылдық мектепке оқуға түседі. 1895-1909 жылы Ақтөбе, Қостанай, Қарқаралы уездеріндегі орыс-қазақ мектептерінде оқытушы,

АНЫҚТАМА

5-қыркүйек - Тілдер мерекесіне орай мектеп кітапханашысының ұйымдастыруымен "Тіл ғұмыры-ұлт ғұмыры" атты кітап көрмесі өткізілді.

Максаты: Оқушыларды өз ана тілін дамытуға, таза сөйлеуге үйрету, өз ұлтына, еліне деген сүйіспеншілігін арттыру. Жас ұрпаққа ана тілінің тұғырының мықты болуына негіз қалаған бабаларымыздың айтқандарын оқытып үйрету, қазақ тілінің мәртебесін көтеру.

Күтілетін нәтиже: Кітапхана қорындағы тілдер туралы кітаптарды өз қажеттіліктеріне жарату.

Кітап көрмеге түрлі тілдерге байланысты мерзімді басылымдар. Ә.Қайдар «Тіл ғұмыры», А.Байтұрсынов «Тіл танымдық мұрасы» атты кітаптары қойылды.

Әлеуметтік желіге сілтеме:

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02sQ6pHNycBZx3kQGLH6vffwXxV7aTfZYDLYU4bmXEX19Ks6ntZaX155JoRYGx7l&id=100090221118711&sfnsn=wa&mibextid=UbZ1f

Мектеп кітапханашысы: Ж.Байқазақова

№ 94 орта мектеп

«Салауатты өмір-көтеріңкі көңіл»

2024-2025 жыл

Мәлімет:

Кітапханамызда Денсаулықты нығайту мен сақтау ағзаның дұрыс дамуын қамтамасыз етеді. Гигиеналық ережелерді орындау өскелең ұрпақ үшін аса маңызды екені сөзсіз. Осыған орай 6 сынып оқушыларына «Салауатты өмір салты – көтеріңкі көңіл-күй» атты денсаулық сағатын интеллектуалды сайыс ретінде ұйымдастырды.

Денсаулық қадірін сақтай білуге тәрбиелейтін шарада оқушылар «Салауатты өмір салты дегеніміз не?», «Салауатты әдеттерді ата?», «Дұрыс тамақтану дегеніміз не?», «Жеке бас гигиенасы туралы не білеміз?», «Зиянды әдеттерден қалай арылуға болады?», осы сынды сауалдарға жауап берді.

Оқушылар пайдалы ақпаратпен танысып қана қоймай, зиянды фаст-фуд өнімдерінің түрлері жайлы да баяндады.

Шара соңында ««Салауатты өмір-көтеріңкі көңіл»» тақырыбында қорытындыланып, тақырыпқа сай кітаптар таныстырылды.0,

Тақырыбы: «Салауатты өмір – көтеріңкі көңіл»

Мақсаты: балаларды зиянды әдеттерден сақтандыру, салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағыттау. Халқымыздың арасында кең тараған зиянды әдеттер - аракқа, есірткіге және темекі шегуге жетелейтін себептерді анықтау, олардың адам ағзасына келтіретін зиянын ашу, балаларды одан жирендіру. Балалардың күнделікті денсаулығын шынықтыру, күн тәртібін дұрыс ұйымдастыруын қамтамасыз ету.

Көрнекілігі: Плакаттар, суреттер, нақыл сөздер.

Кітапханашы: Адамның денсаулығы - қоғам байлығы. Әрбір адам өз денсаулығының мықты болу жолдарын қарастыру керек. Дені сау адамның көңіл – күйі көтеріңкі болып, еңбекке әрқашан құлшына кіріседі. Халқымыз «Дені саудың – жаны сау» деп орынды айтқан. Отанымыздың келешегі, көркеюі, балалар, сіздердің қолдарыңызда. Сондықтан сендердің тандауларың - салауатты өмір салтын сақтау.

**Мұхамеджан Тынышбаевтың
туғанына – 145 жыл**

Кітапханашы:

2024-2025 жыл

Белгішесін
Ауау

Мәлімет : Кітапханамызда желтоқсанның 10 -шы желтоқсан күні Мұхамеджан Тынышбаевтың туғанына – 145 жыл толуына байланысты көрме өткізілді. Көрмеге 10-11 сыныптар қатысты .Оқушыларға библиографиялық шолу жасалып,көрме қойылды

Мақсаты:

Ойшыл, зиялы, ірі тұлға екенін оқушыларға жеткізу.Алашорда қозғалысын құрушылардың бірі екенін түсіндіру

Мұхаметжан Тынышбайұлы (1879-1937) — қазақтың көрнекті саяси және қоғам қайрат-кері, алаш қозғалысының негізін салушылардың бірі, Алаш Орда үкіметінің мүшесі және оның төрағасының орынбасары, тарихшы-ғалым, қазақтан шыққан тұңғыш теміржол қатынастарының инженері.

Алаштың ірі қоғам және мемлекет қайраткері, тарихшы, ағартушы, тұңғыш темір жол инженері Мұхамеджан Тынышбаев 1879 жылы 12 мамырда Жетісу облысы Лепсі уезі Мақаншы-Садыр болысында (қазір Алматы облысы Қабанбай ауданы) туған.

Ауыл молдасынан хат таныған соң, 1890 жылы Верный ерлер гимназиясының даярлық сыныбына қабылданады. Мұхамеджан Тынышбаевтың тағдыр-талайы білім мен ағартуға, ұлттық теңдік пен өркениетке ұмтылған қазақ халқының тағдырымен бір.Даярлық сыныпты қоса есептегенде, 10 жыл аталған гимназияда оқыған

М.Тынышбаев оны үздік (алтын медальмет) аяқтайды.1900 жылы оқушыны ұлтқа бөліп алаламайтын, білімдіні қадірлейтін гимназия директоры М.В. Вахрушевтің Жетісу губернаторына дәлелдеп жүріп стипендия бөлгізуінің арқасында (ол шақта мемлекет есебінен оқу тек осылай жүргізілген) Мұхамеджан император І Александр атындағы Петербор темір жол транспорты институтына қабылданады. Бұл институтты 1906 жылы бітірген.Ресейде болған жылдары

XX ғасырдың басында Ресейге елтеп батыс демократиясының лебі жетеді. Бұл осы империядағы зиялыларды оятты.Мысалы, 1905 жылы Ресей, Әлихан Бөкейхан айтқандай, "тұңғыш және соңғы рет Еуропа болды". Яғни, сол жылы 17 қазанда патшаның манифесті жарияланып, елге біраз сөз, ой бостандығы берілтіні. Ал, 1906 жылы Ресейде тұңғыш Мемлекеттік Дума шақырылды.Осындай тарихи оқиғалардың ортасында жүрген Мұхамеджан Тынышбаев саяси күрестің әліппесін үйрене бастады. Мұны жас қайраткер тез меңгерді. Оның саяси жетілгенін растайтын деректер аз емес.

Мысалы, ол 1905 жылы қазақ сынды шет ұлттарды билеуде өкіметтің әскери тәртіптен арылып, азаматтық жолға түсуін ұсынған дәлелді хатын министрлер комитетінің төрағасына жолдаған. Сондай-ақ, сол жылы қарашада автономияшылардың бірінші сиезіне қатысып, «Қазақтар жәш азаттық қозғалысы» атты баяндама жасаған («Русский Туркестан», №1,1906). Баяндамасында

М.Тынышбаев былай дейді: «Үкіметтің нені көздегені белгілі: біріншіден, жабайы да тағылық репрессияларымен және тіл, салт-сана, дін һәм руханият атаулыны орыстандырмақ; екіншіден, түрлі әкімшілік шаралармен, әкімдермен, ережелермен қазақты құқықсыз, заңнан тыс етпек; үшіншіден, оларды қаны сіңген, сүйегі көмілген өз жері пен айырып, шөл- шөлейт жерге қуып, өлім құшағына тапсырмақ. Міне, казак

№94 орта мектеп

15 қараша – Ұлттық валюта күні

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

Тақырыбы: 15 қараша – Ұлттық валюта күні.

Мақсаты: Тәуелсіз еліміздің ең бірінші айрықша белгісі теңгемен тереңірек таныстыра отырып, сөздердің мағынасын, қолдану аясын жете білуменнен байланысты оқушылардың мүмкіндігін дамыту. Туған жеріне, отанына сүйіспеншілігін ояту.

Құндылықтарды дамыту: Талап: Уақыт пен қаржыны тиімді жоспарлау.

Музыкалық және бейне көркемдеу: Интернетті тақта, слайд.

Тақырыптық көрмелер мен акпараттық стендтер: Презентация.

Теңге тарихы

- Мемлекетіміздің елбасы – Н.Ә. Назарбаев.
 - Қазақстан Республикасының тұңғыш Президенті болып қай жылы сайланды?
 - 1991 жылы 1 желтоқсанда Қазақстан Республикасының тұңғыш Президенті болып Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев сайланды.
 - Президент Мемлекетіміздің ішкі және сыртқы саясатының негізгі бағыттарын белгілеп отырды. Әрбір егеменді елдің өзіне тән мемлекеттік рәміздері, яғни белгілері болады. Оған Ту, Елтаңба және Әнұран жататының Сіздерге белгілі.
 - Мемлекетіміздің Әнұранының авторы кімдер?
 - Мемлекетіміздің Туының авторы кім?
 - Мемлекеттік Елтаңбаның авторлары кімдер?
- (Оқушылар жауабын тыңдалады).

Жүргізуші: Қазақстан Республикасы - егеменді, тәуелсіз демократиялық мемлекет. Оның өзі Ата Заңы, мемлекеттік рәміздер, ұлттық валютасы бар. Ал енді оқушылар теңге туралы не біледі екен?

1 – слайд: Тәуелсіздік алған елдің ең бірінші айрықша белгісі - ұлттық валюта. Ол – Қазақстан Республикасы көлемінде пайдаланылатын заңды төлем құралы. Ақша – асыл қазына, халық байлығы.

Халқымыз теңгені бұрын да пайдаланған. Ерте замандарда теңгелерді Түркістан, Тараз қалаларындағы арнаулы шеберханаларда жасалған.

Мұғалім: Теңге өмірге оңайлықпен келген жоқ.*

Елбасымыз өз теңгемізді шығаруға қаржыгерлерге тапсырма берді. Ұлттық валютамыздың өз дизайні, өз идеясы болуы керектігін қатаң тапсырылды. Қазақстан аймағында ерте кезеңде қандай ақша болғанын, тарихта бұл жөнінде қандай деректер бары іздестірілді.

2 – слайд: Ұлттық валютамыз теңгені жасап шығаруға байланысты жұмыстар жүргізілді. Бірнеше эскиздер жасалып, ішіндегі « мықтылары » Елбасының таңдауына берілді.

Елбасының берген тапсырмасына сәйкес ұлттық валюта 1993 жылғы 12 қарашадағы жарлығымен 15 қараша күні таңертеңгі сағат 8:00-ден бастап енгізіліп, елдің қолына тиіп, ел мәре – сәре болысты.

Өйткені төл теңгеміз тәуелсіздігіміздің басты белгісі еді.

Биыл теңгеміздің айналымға шыққанына 19 жыл толып отыр. Қазақ теңгесі Англияда басылды.

Жүргізуші: Теңгенің 16 – ға жуық құпия қорғанысы белгісі бар.

Ұлттық валютамыздың дизайның жасаушы авторлық топтың жетекшісі Тимур Сүлейменов болды. Төл теңгеміз тек өз еліміздің экономикасын ғана емес, көрші жатқан елдің экономикасына да үлесін қосты. Одан түскен пайда елге оралып экономикамыздың дамуына, халықтың тұрмысын жақсартуға жұмсалуда. Теңге - біздің дербес ел болғанымыздың белгісі. Басқаның валютасына тәуелді болу - барлық байлығыңды біреудің билігіне беру. Ұлттық валюта - еліміздің даму көзі, әлемдік деңгейге теңелудің алғашқы факторларының бірі. Ол барлық уақытта тәуелсіздігіміздің қамтамасыз етеді.

ҚР 1995 жылғы 30 наурызда №2155 Заңына сәйкес ҚР Ұлттық банкі 2006 жылғы үлгідегі номиналы 200, 500, 1000, 2000, 5000, 10000 теңгелік банкноттары айналысқа шықты.

Алдыңғы шыққан ақша мен қазіргі шыққан ақшаның арасында айырмашылықтар бар. Енді теңге туралы әңгімелейік.

Алдыңғы шыққан Ұлттық теңгеміздің шеттері қазақтың ою - өрнектермен безендірілген. Бірінші бетінде қазақ халқының әйгілі ұлы тұлғаларының бейнелері басылды. Екінші бетінде ою - өрнектер, табиғат көріністері бейнеленіп, елтаңбамыз салынған. Одан кейін жаңа айналысқа шыққан ақша мынадай болып өзгерді. (қазіргі қолданыстағы теңгелер көрсетіледі).

Теңгенің орталық бөлігінде «Астана - Байтерек» монументі бейнеленген. Қазақстан Республикасы Мемлекеттік әнұраны ноталарының фрагменті ақ түспен безендірілген. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік елтаңбасы жасыл түспен бейнеленген. Жоғары оң жақ бөлігінде Қазақстан Республикасының мемлекеттік туы бейнеленген. Банкноттың төменгі жағында ашық алақан бейнеленген. Бұл бейбітшіліктің белгісін білдіреді. Негізгі бейнесі: Қазақстан картасының контуры, алдыңғы жағында ҚР Көлік және коммуникация министрлігінің үйі және Астанда Есіл өзені арқылы көпірде орнатылған қанатты барыстың суреті салынған.

Кітапханашы: «Тиыннан теңге құралады», - демекші, ақшаны үнемді пайдалану керек. Қазіргі ақша мен кейінгі ақшаның арасында қандай айырмашылықтар бар?

(Оқушылардан сұрап жауаптарын толықтыру)

Кім тез ұғып алды екен «Сықырлы сандықша» ойынын ойнап көрейік.

- Ұлттық валюта қай жылы шығарылды?

- Теңгеде кімдер бейнеленген? Олар кімдер?

- Ақша қандай қызмет атқарады?

- Тәуелсіз елдің ең бірінші айрықша белгісі қандай?

- Ерте заманда теңгелерді қайда жасаған?

- Теңгенің неше құпия қорғанысы бар?

- Қайдан несие алуға болады?

- Ақшаны қайда жинауға болады?

- Ұлттық валюта дегеніміз не?

- Теңге немен безендіріледі?

- Қазіргі теңгеде қандай суреттер салынған?

- Қазақ теңгесі қайда басылды?

- Сен ақшаны орынды жұмсай аласың ба?

Қортындылау:

Қазіргі кезеңде Мемлекетіміз көтеріліп келеді, болашақта білімді, саналы азамат болып өсуімізге барлық жағдай жасалуда. Осы мүмкіндікті дұрыс пайдаланып еліміздің ертеңі жарқын болуына сендер де ертең еңбек етесіңдер, соған лайықты ұлан болып өсіңдер!

Анықтама

15-қараша - Ұлттық валюта күніне орай «**Ұлттық теңге - ұлт мақтанышы**» тақырыбында шара өткізілді.

Мақсаты: Тәуелсіз еліміздің ең бірінші айрықша белгісі теңгемен тереңірек таныстыра отырып, Қазақстанның ұлттық ақшасына көшу тарихы, оның маңызын түсіндіру қолдану аясын жете білуменен байланыстыру.

<https://www.facebook.com/share/v/1Gri3rvh3S/>

Мектеп кітапханашысы :

Ж.Байқазақова

№94 орта мектеп

**«Тәуелсіздік -тірегім »
атты көрме**

«Жанқожа батыр »ауылы

2024-2025 оқу жылы

№ 94 мектеп

**«Балалар кітапханасы » жобасы аясында
"Қазақ әдебиеті" газетіне - 90 жыл**

Кітапханашы:

Ж.Байқазақова

2024-2025 жыл

Кітапханашы:

Бүгін «Қазақ әдебиеті» газетіне 90 жыл толып отыр. Ғасырға жуық уақыт бұрын дәл осы күні – 1934 жылдың 10-шы қаңтарында баба басылымның алғашқы саны жарық көрген еді. Маңдайшасында «Қазақ әдебиеті» ұлт мәдениетін көтеруде үлкен орын алсын!» деген ұраны болған. Сол қағидадан таймай, гезет ұлт мәдениеті мен әдебиетінің, бастысы тілдің қорғаны мен қолдаушысы болып келеді.

«Бүгін еліміздің шежірелі басылымының бірі – «Қазақ әдебиеті» газетінің алғаш жарық көргеніне 90 жыл толып отыр. Кезінде Б. Майлин, Ғ. Мүсірепов, С. Сейфулин,

І. Жансүгіров сияқты әдебиетіміздің алыптары іргесін қалаған тарихи басылым сөз өнерінің алтын казынасы. Оқырманының көзайымына айналған газеттің әр беті – тұнған тарих, әлі де жазары таусылмаған. Мемлекет басшысының бастаған реформалары мен халық үшін маңызды ақпараттарын қалың оқырманына талмай жеткізіп, ұлтымыздың тарихи сана-сезімін жаңғыртып келеді. Басылым қоғамымыздың рухани азығына айналып, жас қаламгерлердің шығармашылығын шындайтын абыройлы алаңға айналды.

«Қазақ әдебиеті» газетінің шежіресінде шығармашылықтың шыңына шыққан тау тұлғалардың ізі бар. Бұл талай қаламгердің ұстаханасына айналған басылым. Тұңғыш редакторы – Ғабит Мүсірепов. Ал әдебиет әлеміндегі үш бәйтерек Сәкен Сейфуллин, Бейімбет Майлин және Ілияс Жансүгіровтер де тап осы гезеттің ақылдастар алқасында болды. Сол 1934 жылдан бері газет елмен бірге жасап келеді.

Дәурен Қуат, «Қазақ әдебиеті» газетінің бас редакторы:

Өзінің енді 90 жылдық тарихы бұл қазақ әдебиеті газетінің ғана тарихы емес, бұл халықтың тарихы, шежіресі. Әдебиетіне, мәдениетіне қатысты бүкіл шежіре осы қазақ әдебиетінен табылады деп ойлаймын.

Бұл гезіттің бет-беделі таралыммен таразыланбайды. Себебі, алған бағыты мен міндеті дара. Әдебиет пен мәдениеттің жауһарын теріп, құндылықтың қазығы мен тілдің тазалығын сақтап отырған іргелі басылым. Бірақ, заманға сай жаңашылдықтың да лебі бар. Қазір газет аптасына бір рет шығады. Аға буынның ғана емес, жастардың да тырнақ алды туындылары жарық көріп жүр. Ол үшін «Жас тұлпар» деп аталатын қосымша бар. «Қазақ әдебиетімен» бірге қаламын қару еткен талай алпамыстар өсіп келеді.

Алпамыс Файзолла, акын, аудармашы:

Қаламгер аға-әпкелерімізден сенің жазғаныңды, дүниелеріңді қазақ әдебиетінен оқыдым деген сияқты пікірлер естіп жатамыз. Мерейіміз өсіп қалады кәдімгідей. Яғни, бұл қаламгерлер үшін өнерін паш ететін сахна.

XXI ғасыр – өзгеріс ғасыры. Технология тез дамып, сан сала бойынша дәстүрлі үрдістің іргесі үгітіліп барады. Бірақ, зердесі зерек, шын оқырманның газетке деген ықыласы өзгермек емес.

Мың жерден әлем жаһанданып кетсе де, мың жерден қазақ өркениетке қол жеткізіп кетсе де бәрібір қазақ әдебиеті өзінің биігінде қалады. Бүгінгі таңда таралымы, тиражы аз болуы мүмкін. Бірақ, біз бәрібір қағазға, тасқа басқан нәрсені оқитын болсақ қазақ әдебиеті сол биігінде қала береді.

Қорыта айтқанда, ғасырға жуық уақыт қазақтың талай ақын-жазуларының әдеби сахнасы болып келген басылымның алар асуы әлі де алда. Себебі, қазақтың тілі мен әдебиеті бар да, «Қазақ әдебиеті» газетінің де болуы заңдылық.

№94 орта мектеп

Билер сөзі, бата, халық аңызын, ертегі

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

Әлібекұлы Төле би (1663—1756) — қазақтың Тәуке, Болат, Әбілмәмбет, Жолбарыс, Абылай хандары тұсында мемлекет басқару ісіне араласқан аса ірі мемлекет және қоғам қайраткері, ойшыл дана, Әз Тәуке хан құрған «Билер кеңесінің» мүшесі, атақты шешен, Ұлы жүздің төбе бні, «Жеті жарғы» деп аталатын заңдар кодексінің шығарушылардың бірі. Шыққан тегі Ұлы жүздің Дулат тайпасының Жаныс руынан. Шешірісшілер «тоғыз ұлды Құдайберді әулетінен Төлеге дейін бай да, би де шықпаған. Олар „қарашоғыр“ атанған қара шаруа болған» деген дерек береді. Төле би кезінде оқыған, ірі сауатты, халқының ақындық шешендік өнерінен тәлім алған адам. Жастайынан ел арасындағы билікке араласып, әділдішімен, шешендігімен, тапқырлығымен төңірегіне кеңінен танылады. Тәуке ханның тұсында Төле би «Билер кеңесінің» мүшесі ретінде мемлекеттік істердің оң шешілуіне айтарлықтай үлес қосқан, жыл сайын өтетін бүкіл халықтық жиынды ұйымдастырушылардың бірі болған. Ол Орта жүздің төбе бні Келдібекұлы Қазыбекпен, Кіші жүздің төбе бні Байбекұлы Әйтекемен бірге Тәукенің Түркістан қаласын орталық етіп, үш жүз ұлыстарын бір орталыққа бағындыруға, сөйтіп бірегей Қазақ хандығын нығайтуға, жоңғар шапқыншылығына қарсы бауырлас қырғыз, қарақалпақ, өзбек халықтарының одағын құруға бағытталған шараларды жүзеге асыруға белсене қатысады. Бұл Қазақ пен Жоңғар хандықтарының арасы шиеленісіп тұрған кез болатын. Тәуке хан өлгеннен кейін Қазақ хандығының іштей әлсіреуіне байланысты Төле би Ұлы жүзді билеп, жоңғар басқыншылары Жетісуды жаулап алуына байланысты біраз уақыт соларға тәуелді болады. Бірақ оларға алым салық төлеп тұрғанымен, саяси билікті өзінше атқарып, «ақ табан шұбырындыдан» кейінгі қазақ қауымын біріктіріп, оларды жоңғар феодалдарының езгісінен зат етуде аса зор ұйымдастыру жұмыстарын жүргізеді. Ол жоңғар қонтайшысына алым салық төлей отырып, Абылай ханмен, Барақ сұлтанмен, Шакшақ Жәнібек батырмен, сондай ақ Қоқан хандығымен байланысын үзбейді. Бұл ретте жоңғардың Жетісу жерін жаулаған қолбасшыларының бірі Сары Манджаның Төле бидің үйінде өлуі де біраз жайды аңғартқандай. Төле би Ресей мен Қазақ хандығы арасындағы қарым қатынасты қалыптастыруға күш салды. 1749 жылы Орынбор губернаторы И. И. Неплюевке өзінің жиені Айтбай бастаған елшілік жіберіп, Ресейге қосылу ниетін білдіреді.

Төле би жоңғар билеушілерінің арасындағы тақ таласын өршіте қолдап, ежелгі жаудың іштей әлсіреуіне ықпал жасайды. Абылай хан мен Төле би таққа таласқан жоңғар нояндарын алма кезек қолдай отырып, ақырында Жоңғар хандығының құлауын қамтамасыз етеді. Бұл Төле бидің Абылай ханмен бірлесе жүргізген сырт саясатының ірі нәтижесі еді.

Ел аузында Төле би туралы көптеген тарихи аңыздар сақталған. Оның атымен байланысты айтылатын нақыл сөздер, мақал мәтелдер, билік кесімдер де ел арасына кеңінен тараған. Төле би есімі тек Ұлы жүзде ғана емес, Орта жүз бен Кіші жүзде де аса құрметпен аталады. Бұл оның бүкіл қазақ халқының тағдырына қатысты ірі оқиғалардың ортасында жүргенінің айғағы. Бұған Төле бидің замандасы, тағдырласы Қаз дауысты Қазыбек бидің «Төле би дүниеден өтті» деген суық хабарды естігенде: «Төле өлді дегенше, дүниеден әділет өлді десейші. Бүтін билікке Төле жеткен, бүтін хандыққа Есім жеткен, бұл сөзге кім жеткен?» деп, жер таянып, көзіне жас алуы да куәлік етеді. Бұл үш арысқа тірек болған үш асылдың бірінің екіншісіне берген бағасы. Бұдан асырып, жеріне жеткізіп, айту мүмкін де емес. Өйткені олар қасында бірге жүріп, бір бірінің қадір қасиетін жете таныған алыптар ғой!

Анықтама

№ 94 орта мектебінде «Балалар кітапханасы» жобасы аясында «Аңыз әңгімелер - даналық бастауы» атты танымдық сағаты өткізілді.

Мақсаты:

- Аңыз-әңгімелер туралы алған білімдерін кеңейте отырып, сөйлеу тілін дамыту, сұрақ қойып жауап бере білуге үйрету.
- Оқушылардың тіл байлықтарын арттырып, ұтқыр да ойлы сөйлеуге баулу, тілдерін дамыту.
- Аңыз әңгімелер арқылы ұлы адамдар өмірін өнеге ете отырып, адам бойындағы жақсы қасиеттерді сіңіру. Ізденімпаздыққа, ұйымшылдыққа баулу.
- Билер сөзі, бата, халық аңызын, ертегі тыңдау.

#Балалар_кітапханасы

<https://www.facebook.com/share/v/1XqLKkg7aW/>

Мектеп кітапханашысы :

Ж.Байқазақова

№94 орта мектеп

«Абайдың қара сөзі – тәрбие көзі»

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

«Абайдың қара сөзі – тәрбие көзі»

«Абайдың қара сөзі – тәрбие көзі» дегеніміз — Абай Құнанбаевтың қара сөздерінде адамзаттың рухани дүниесін, моральдық құндылықтарын, адамгершілік қасиеттерін терең түсіндірген ұлы ойлар жатыр. Бұл қара сөздер әрбір адамға өзін-өзі тануға, өмірге деген дұрыс көзқарас қалыптастыруға, ұлттық рухты сақтауға, адалдық пен әділдікті, еңбекқорлық пен ізгілікке ұмтылуға бағыттайды. Абайдың қара сөздері – ұрпақ тәрбиесіндегі ұлы мұра, әрі әрдайым жан-жақты тәрбиелік мәнге ие боларлық дүниелердің көзі болып табылады.

Мақсаты:

Абай Құнанбаевтың қара сөздерінің терең мағынасы мен тәрбиелік мәнін ұғындыру, жас ұрпаққа ұлы ақынның даналық сөздері арқылы рухани тәрбие беру, ақынның өсиеттері мен ұлттық құндылықтарын насихаттау.

1. Кіріспе бөлім:

Жүргізуші: – Құрметті қонақтар, қатысушылар! Бүгінгі сайысымыздың тақырыбы – «Абайдың қара сөзі – тәрбие көзі». Ұлы ақын Абай Құнанбаевтың қара сөздері тек әдебиет қана емес, ол бізге үлкен тәрбие беретін ақыл-кеңестер мен өмірлік өнеге.

– Біздің мақсатымыз – Абайдың қара сөздері арқылы жастарға рухани тәрбие беру, оның даналық сөздерін жүректеріне ұялату.

– Бүгінгі жарыс эстафетасының әр кезеңінде сіздер ақынның қара сөздерін терең түсініп, оны өмірде қалай қолдануға болатынын көрсетесіздер.

2. Жарыс эстафетасының кезеңдері:

I кезең: «Абайдың қара сөзін жатқа айту»

(Бұл кезеңде қатысушылар Абайдың қара сөздерінен біреуін жатқа айтып, оның мәнін ашу керек.)

Жүргізуші:

– Алдымен, қатысушыларға Абайдың қара сөздерінен бір үзінді оқып жатқа айту тапсырмасы беріледі. Олар өзіне түскен қара сөзді айтқаннан кейін, оның мән-мағынасын түсіндіріп, өмірде қалай қолдануға болатыны туралы айтып береді.

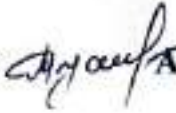
Мысалы:

№94 орта мектеп

“Ерлігі ұрпаққа үлгі - Рахымжан Қошқарбаев”

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

«Бекітемін : » А.Түлебаева

"Ерлігі ұрпаққа үлгі - Рахымжан Қошқарбаев"

Максаты: Білім алушыларға Рахымжан Қошқарбаевтың ерлігі арқылы білім алушыларға патриоттық сезімді ояту, елін, жерін сүйуге және Отанды қорғауға ұмтылдыру. Ұлы Отан соғысы кезіндегі қазақ батырларының ерлігін еске түсіріп, жастарға сол уақыттың тарихи маңызын түсіндіру. Ерлердің ерлігін үлгі етіп, жас ұрпақты аға буынның жетістіктерін бағалап, құрметтеуге тәрбиелеу.

Рахымжан Қошқарбаев Берлиндегі Рейхстагқа жеңіс туын тіккен жалғыз қазақ. Тарихи ерлігін небәрі 21 жасында жасаған батырдың дүниеге келгеніне биыл 100 жыл толып отыр

Берлиндегі Рейхстагқа Жеңіс туын тіккен Рахымжан Қошқарбаев 1924 жылы 19 қазанда Ақмола облысының Тайтөбе ауылының маңындағы қыстақта дүниеге келген.

13 жасында балалар үйіне түседі

Рахымжан Қошқарбаевтың 4 жасында анасы дүниеден өтіп, әкесі жалған саяси жаламен сотталып, ГУЛАГ лагеріне айдалған. Осылайша 13 жасынан жетім қалған Қошқарбаев Тайтөбе балалар үйінде тәрбиеленеді. 7 жылдық мектепті бітірген соң ол Балқаш каласындағы фабрика-зауыт училищесіне жіберіледі.

Соғыс басталғанда Рахымжан Қошқарбаев 16 жаста болады. Ол да ер-азаматтармен қатар майдан шебінде Отанын қорғауға атсалысуға сұранады. 1942 жылдың тамызында 18 жастағы бозбала Қазақстан және Орта Азия сарбаздарын әскери дайындықтан өткізген Көкшетау қаласындағы атқыштар полкі қатарына алынып, осы жерде 1943 жылдың жазына дейін болады. Одан соң Рахымжан Қошқарбаевты Фрунзеге эвакуацияланған Тамбов жалпыкомандалық жаяу әскер училищесіне оқуға жібереді. Тек 1944 жылдың қазанында кіші лейтенант Қошқарбаев училищені үздік тәмамдап, майдан шебіне қосылады.

№94 орта мектеп

**«Балалар кітапханасы » жобасы аясында
«Ертегіер еліне саяхат» сайысы**

Кітапханашы: Ж.Байқазакова

2024-2025 жыл

“Бекітемін”: А.Түлебаева

«Ертегі әлеміне саяхат» атты әжелер сайысы

Әжелер сайысының мақсаты: Бүлдіршіндерді ізгілікке, үлкенді сыйлап, тыңдай білуге, құрметтеуге, халқымыздың салт-дәстүрінен нәр алуға, ой-өрісін дамыту, өнерге баули отырып, инабаттылық пен мейірімділікке тәрбиелеу.

Кітапханашы - Сәлеметсіздер ме, балалар! Біз бүгін сіздермен «Ертегі әлемінде» деген әжелер өткіземіз. Ертегі деген не? Әр халықтың өзінің ертегілері бар және олардың кіріспе сөздері де әртүрлі басталады.

Сайысқа қатысып, өнер көрсеткен әжелеріміз бен немерелері:

1. Мәриямкүл әже Тогжанмен немересімен
2. Багила әже немересімен
3. Гүлдара ш әже Алдияр немересімен
4. Құралай әже Арай немересімен
5. Алмагүл әже немересімен

Сайысымыз төрт кезеңнен тұрды:

- I. «Шаңырағым, шаттығым» - өзін немесе отбасын таныстыру (3 мин)
- II. «Әжемнің ертегілері» - өз өнері (5 мин)
- III. «Ойлы болсаң, озып көр» - салт – дәстүрге байланысты сұрақтар (2 мин)
- IV. Үй жұмысы (қолөнер, ас дайындау, т.б. 3 мин)

I-ші кезең бойынша өздерін әжелер «Шаңырағым, шаттығым» - өзін немесе отбасын таныстыру.

II-кезең бойынша «Әжемнің ертегілері» - өз өнері

III. «Ойлы болсаң, озып көр» - салт – дәстүрге байланысты сұрақтар

АТ ҚОЮ

Балаға ат қою - қазақта аса салтанатты жағдай. Әдетте ата-анасы әдемі, атақты, құрметті адамдардың атын қоюға тырысады. Сол атқа лайықты болуын қалайды. Атты сыйлы, құрметті адамға қойғызады.

Ат қойған адам сабиге батасын береді.

Ат қою кейде қандай жағдайда, жылдың қай мезгілінде сәйкес келгеніне байланысты да қойылады. Мысалы, наурыз айы болса - Наурызбай, ораза уақыты болса - Ораз, Оразалы, айтта туса - Айтбай, Айткүл, шөп шабу кезеңі болса - Шөптібай.

«Менің сүйікті кітабым»

Кітапханашы: *Ж.* Ж. Байказакова

2024-2025 жыл

«Менің сүйікті кітабым»

«Бекітілген»

Түсінік

Қыркүйек айында 7-8 сынып оқырмандары арасында кітап оқу сайысы

1. Команда құрамы 3 оқушыдан.
2. Эмблемасы, бірыңғай киімі, ұраны, таныстыруы (3 шумақтан артық емес.)
3. Командалық сайыстың сұрақтары : әдебиет, өнер,
4. Сұрақтар : логикалық.
5. Дұрыс жауап- 3 балл
- Көрерменнің көмегіне сүйену (сыныптастар көмектесе алады) - 2 балл
- Соткамен көмек сұрау- 1 балл
- Таныстыру- 5 ұпай
6. Мәнерлеп оқу. Өлең, шығармадан үзінді жатқа оқу -5 ұпай.
7. Әр топтан 1 оқушы өз өнерін ортаға салады-5 ұпай.

Сайыстың мақсаты:

1. Мектеп кітапханасына оқырман тарту.
2. Дарынды, алғыр сыныптарды анықтау.
3. Ұйымшылдыققа үйрету.

Ұйымдастыру бөлімі:

Сахна бұрышына жюрилер отырады.
Командалар сахна төріне шағын столға дөңгелене отырады, жеке-жеке, ара қашықтығын сақтап.

Сайыстың өткізілу барысы:

Жүргізушілер шығады.

1 жүргізуші:

- Еліміздің азаматтары қазіргі заманға сай білімді, мәдениетті, өнерлі болуы қажет. Терең білім алып, ғылым жаңалықтарын, өткен тарихымызды, өмірімізді білу үшін кітапты көп оқу керек.

2 жүргізуші:

- Кітап адам өмірінде маңызды рөл атқарады. Ол елді, жерді сүйеге, талапты, кішіпейіл болуға, мейірімділікке, төзімділікке баулиды. Кітап жаман әдеттен аулақ болуға үйретеді. Кітап оқу дегеніміз- оқырманның рухани өмірінің бір жағы.

1 жүргізуші :

- Кітапхана – дүниеде ештеңе теңестірмейтін білім бұлағының көзі. Қоғамның өсуі, адамзаттың өсіп- өркендеуі . «Кітап – білім бұлағы» демекші, осынау білімнің

№94 орта мектеп

« ЕРТЕГІЛЕР ЕЛІНЕ САЯХАТ »

атты ертегі айту сайысы

«Жанқожа батыр» ауылы

2024-2025 оқу жылы

«Бекітемін» : А.Тулєбаєва

«ЕРТЕГІЛЕР ЕЛІНЕ САЯХАТ»

атты ертегі айту сайысы

Мақсаты:

- Оқушылардың ертегілер жайлы түсініктерін кеңейту, кітапты көп оқуға шақыру;
- Оқушыларға жаман мен жақсыны ажырата алатындай тағылымды тәрбие беру;

Құрметті біздің ата-аналар, балалар, ұстаздар!

Кітапханашы Ертегілер ауыз әдебиетінің ең көне жанрына жатады. Бұларда көбінесе өмірде сирек кездесетін немесе мүлде кездеспейтін ойдан шығарылатын оқиғалар баяндалады. Ол ауызша айтылып, ел есіне ғасырлар бойы сақталып, ұрпақтан-ұрпаққа ауысып, біздің дәуірімізге жеткен. Ертегілер көбінесе қара сөз түрінде айтылады. Кейде өлең түрінде де кездеседі.

Ертегілер мынандай жанрларға бөлінеді:

Қиял-ғажайып; Хайуанаттар туралы; Шыншыл ертегі; Тұрмыс-салт ертегілері.

Қиял-ғажайып ертегілерде жүрек, батыр адамдардың басынан кешкен сан-алуан ерлік оқиғалар баяндалады. Олар жеті басты жыланмен, жалғыз көзді дәумен, жалмауыз кемпір, мыстан кемпір, небір құбыжықтармен күрес үстінде бар асыл қасиеттерімен көрінеді.

Олар көкке ұшады, жер астына түседі, теңіздерден өтеді, азабы мол қиын-қыстау оқиғаларда ақыл, айла-тәсілін асырып, жеңіп шығады. Бұл ертегілерді оқи отырып жаманнан жиреніп, жақсыдан үйренуге тырысады. Мысалы: «Алтын сақа», «Ер Төстік», «Алтын балық» т. б. Ата-бабамыз төрт түлік малды қадірлеп, пір тұтқан. Балаларға ең жақын ертегілер хайуанаттар туралы ертегілер. Хайуанаттар туралы ертегілердің кейіпкерлері аң, құс, үй жануарлары болады.

№94 орта мектеп

“Қазақтың үш бәйтерегі”

«Жанқожа батыр» ауылы

АНЫҚТАМА

2024-2023 оқу жылындағы № 94 орта Мектеп кітапханашысының ұйымдастыруымен бастауыш сынып оқушыларымен «Ертегілер еліне саяхат» тақырыбында ертегі айту сайысы өткізілді.

Мақсаты:

- ертегі кейіпкерлері туралы білімдерін кеңейту;
- ойлау, қайта жаңғыртып еске түсіру арқылы қиялдай білуге үйрету;
- ертегілер арқылы балаларды адамгершілікке, мейірімділікке және адалдыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу;
- қиялдау, мәнерлеп сөйлеуге баулу, шығармашылық қабілетін дамыту.

Сайыс қорытындысы бойынша жүлделі орындар берілді.

Әлеуметтік желіге сілтеме :

<https://www.facebook.com/share/ESQESMWETkXSyXPp/>

Мектеп кітапханашысы : Ж.Байқазақова